

با انتخاب خود، تنها به ۸ پرسش از ۱۰ پرسش زیر پاسخ دهید. (هر پرسش ۲,۵ نمره)

۱. گونه هایی از فضای شهری با کاربری مذهبی را نام برده (دستکم ۳ مورد) و ویژگی های لازم برای اینکه یک فضا، فضای شهری باشد را نام ببرید. (۴ مورد)
۲. چهار گام پردازش را در تحلیل ارتباطی را نام برده هر یک از این گام ها را توضیح دهید. همچنین بیان کنید هر تحلیل فضای شهری، چه فرآیندی دارد؟
۳. یک میدان شهری بزرگ وجود دارد که فضا سازی شده و دارای درختان زیبا و پیاده راه است، در پیرامون میدان کاربری های مذهبی، تجاری و تفریحی فراوان وجود دارد و در بیشتر ساعات شبانه روز سرشار از کاربران است، اما خود این میدان کمابیش هرگز کاربری ندارد، دلیل آن چه می تواند باشد؟ (۵ مورد)
۴. پنج مورد از مواردی که باید در تحلیل کالبدی مورد تحلیل قرار گیرد را نام برده و برای نمونه شکلی از تحلیل آن را رسم کنید.
۵. آیا یک فضای شهری محرم فضای خوبی است؟ فضای مشرف چطور؟ توضیح دهید مشرف یا محرم بودن یک فضا چه ارتباطی با نحوه بهره برداری از یک فضای شهری دارد.
۶. سه دسته از عواملی که می تواند در یک فضای شهری عامل هویتی ایجاد کند را نام ببرید و یکی از راه های شناسایی این عناصر را در تحلیل هویتی نام ببرید.
۷. چرا همه فضاهای شهری را سرپوشیده نمی کنند تا شهروندان از گزند دگرگونی های آب و هوایی آسوده باشند؟ (دستکم پنج دلیل اساسی)
۸. فضای مناسب قرار گیری دستفروشان در پیاده رو چه ویژگی هایی باید داشته باشد؟ (دستکم پنج مورد)
۹. دو آزمون شناسایی قلمروها را در تحلیل رفتاری نام برده و و مراحل انجام یکی را توضیح دهید.
۱۰. ویژگی های یک «فضای رها شده» را نام ببرید (پنج مورد)

پاسخنامه آزمون روبروی نگارخانه دانشگاه روی دیوار چسبانده شده است. پس از آزمون به آن نگاه کنید.
خواهشمنداست برای بهبود آموزش این درس، دیدگاه های خود را درباره استاد، شیوه آموزش، درونمایه درسها و برنامه کلاس بیان کنید.
سلامت و شاداب باشید؛ مشایخی

پاسخنامه آزمون تحلیل فضای شهری

تنها تکه های خط شکیده شده برای پاسخ کافی است.

۱. حیات مساجد در صورتی که در طول روز برای عموم باز باشد، محوطه اماکن متبرک و امامزاده ها، فضای پیرامون تکیه ها یا حسینیه ها، قدمگاه ها، آستانه و پیشگاه مساجد جامع، میدان های تعزیه و مراسم شبیه خانی، مصلاها، میعادگاه های مذهبی مانند گذر میان صفا و مروه در مکه، فضاهای باز پیرامون عناصر کالبدی مقدس مانند پیرامون پاگوداها در هندوستان، فضای میان دو مکان مقدس نزدیک به هم مانند گذر بین الحرمین در کربلا، یا صحن میان آرامگاه و زاویه شیخ صفی در اردبیل و مانند این ها. ویژگی های یک فضای شهری: الف: در میان کاربری های شهری باشد؛ ب: روباز باشد؛ ج: دسترسی عمومی داشته باشد؛ د: مالکیت عمومی داشته باشد؛ ه: کاربران بتوانند از آن بهره برداری کنند؛ و: چند کارکردی باشد.
۲. الف: مرزبندی پهنه مورد بررسی و یافتن ورودی ها و خروجی ها، در این گام خطی بسته به دور پلان پهنه مورد بررسی کشیده و مرز های فضای شهری مورد بررسی را دقیقاً با این خط نشان می دهیم. ب: رسم مسیرهای رفت و آمد در ساعات گوناگون، برای هر فرد پیاده یا خودرو هایی که وارد مرزهای فضای شهری می شوند در طول مسیر حرکت یک خط کشیده و این کار را ادامه می دهیم تا خودرو یا فرد پیاده از فضای شهری خارج شود. ج: یافتن گره ها و گذر ها، محل های تغییر مسیر، تقاطع یا تمرکز خطوط مسیر کاربران فضای شهری را گره نامیده و محل هایی که این خطوط در کنار هم امتداد میابند را گذر می نامیم. د: رسم گراف نهایی. گره ها را به وسیله گذر ها به هم متصل کرده و یک گراف مسطح از ارتباطات درون فضای شهری رسم می کنیم. هر تحلیل فضای شهری شامل فرآیندی سه تکه ای است: گردآوری داده ها، پردازش داده ها و نتیجه گیری.
۳. یکی یا چند دلیل از دلایل زیر ممکن است دلیل عدم بهره برداری از این فضای شهری باشد: الف: دسترسی مناسبی برای افراد پیاده نداشته باشد؛ ب: نیمکتی ندارد که بتوان زمانی را در آن آرامش یافت؛ ج: موقعیت میدان ممکن است به صورتی باشد که افراد پیاده کمتر از آنجا عبور کنند و افراد سواره نیز به دلیل واقع شدن میان مسیر سواره امکان توقف خودرو را نداشته باشند. د: پوشش گیاهی نامناسب ممکن است بسیار فشرده و مانع دید شده و فضایی محرم و نا امن را در آن ایجاد کرده باشد. ه: سردسیری منطقه یا رطوبت بالا در مکان قرار گیری میدان از بهره برداری کاربران از سایه درختان جلوگیری کند. و: فضای این میدان به دلیل فرهنگ خرافی شوم یا گزنده تلقی شود. ز: افرادی این فضا را به تصرف خود در آورده باشند. ح: پله زیاد، نرده های پیرامونی، سرعت بالای خودروها یا مشکلاتی مانند این دسترسی را دشوار کرده باشد.
۴. الف: حجم های پر و خالی ساختمان های پیرامون پهنه مورد بررسی؛ ب: مبلمان شهری، پل عابر پیاده، تلفن عمومی، نرده ها و...؛ ج: خط آسمان لبه های فضای شهری، د: مصالح و بافت ساختمان ها، و دیگر عناصر پهنه. ه: کف سازی ها، زبری، دوام و مانند این ها. و: رنگ و شفافیت بدنه های شهری؛ ز: اختلاف سطح ها، شیب پهنه و پله ها و سطوح شیبدار.
۵. فضای شهری یک فضای عمومی است، فضای عمومی نیز باید از نظر قلمرو در حیطه عمومی قرار داشته باشد، زیرا دسترسی عمومی شخصیت عمومی به این فضا بخشیده است و لازم است تا فضای شهری شکلی از قلمرو عمومی مردم باشد تا نظارت اجتماعی، مالکیت عمومی و امنیت فضا برقرار شده و فضا مورد پذیرش و استفاده عمومی قرار گیرد. اگر فضای شهری در قلمرو فضای محرم قرار گرفته باشد
۶. الف: عناصر کالبدی: شکل ویژه عناصر کالبدی، ارتفاع زیاد، حجم بزرگ، رنگ متمایز یا مانند این ها ب: عناصر فرهنگی مذهبی مانند یادبود ها، امامزاده ها، آرامگاه ها، یا مانند این ها. ج: عناصر تاریخی: وقایع تاریخی مکان، رویداد های ویژه و مانند آن. د: عناصر کاربری فضا مانند میدان کشتارگاه، پایانه مسافری، و مانند این ها. راه های شناسایی: یکی از عکس های شامل عنصر کالبدی هویت ساز فضا را به دیگران نشان دهیم تا بفهمیم آیا این مکان را می شناسد. از دیگران درباره کاربری که در آن مکان می شود پرسیم و ببینیم آیا در پاسخ هایشان این فضا را به عنوان مکانی که می تواند آن کاربری را برای ما داشته باشد معرفی می کنند. از نابودی یا امکان دگرگونی در یادبودها یا عناصر هویتی یک فضا پرسیم و ببینیم آیا برای افراد دارای هویت هستند یا خیر.

۷. الف: فضای سرپوشیده نیاز به نگهداری دارد زیرا نور، صدا، بوی، تهویه و بسیاری عوامل دیگر در آن باید به شکل مصنوعی تامین شده و این کار هم هزینه های فراوانی در پی دارد و هم اینکه هرگز نمی تواند با شکل طبیعی این عوامل برابری کند.
- ب: هرگاه همه فضاها سرپوشیده گردند تفکیک فضاهای خصوصی و عمومی دچار مشکل شده و افراد برای تامین فضای شخصی باید راه کار های پیچیده تری به کار بردند.
- ج: نور طبیعی فضاهای سرپوشیده از فضاهای باز میان آنها تامین میشود هر چند بخشی از این فضاها فضاهای باز شخصی است، اما در گستره شهر بخش بزرگی از نور ساختمان ها از فضاهای باز شهری تامین میشد.
- د: انسان نیاز به حضور در فضای باز دارد تا بتواند برخی از غرایز کهن خود را که از نیاکان وحشی خود میراث دارد تامین کند.
- ه: حضور در فضاهای باز میان فضاهای بسته مقاومت انسان را در برابر دگرگونی های محیطی در سطح معقولی نگه می دارد که برای زنده ماندن در شرایط خطر ضروری است.
- و: فضاهای باز در صورت از کار افتادن امکانات مصنوعی شرایط زندگی مانند زمان وقوع جنگ، زلزله یا آتش سوزی، گریزگاه کاربران است. و در صورت پیوسته بودن فضاهای بسته، این امکان حیاتی از انسان گرفته می شود.
- ز: به دلیل وجود انسان ها، آتش و خودرو ها سطح اکسیژن در فضاهای شهری پایین می رود، و تنها سرچشمه بالابردن اکسیژن یعنی گیاهان نیاز به فضای باز برای رشد دارند، که در صورت سرپوشیده شدن فضاهای شهری این امکان نیز از میان میرود یا دست کم دشوار می گردد.
۸. الف: باید در کنار مسیرهای پر رفت و آمد پیاده رو قرار گرفته باشد.
- ب: از دید خودروهای گشت شهرداری پوشیده باشد.
- ج: از سه یا دو یا دستکم یک سو بسته باشد تا فروشنده بتواند در آن سو قرار گرفته و قلمرو او بوسیله همان لبه ها تعریف شده باشد.
- د: دستکم فضای مورد نیاز برای قرار دادن کالاهای او را داشته باشد. ه: محل قرار دادن کالاها در مسیر اصلی رفت و آمد قرار نداشته باشد تا با قطع مسیر افراد بی توجه وارد محل قرار دادن کالاها می شوند.
- ه: مسیر دسترسی او یگانه نباشد، یا به بیان دیگر راهی برای فرار در دیگر سو وجود داشته باشد.
- و: عابران بتوانند به راحتی کالاهای عرضه شده را دیده و به سوی او جذب شوند.
- ز: بهتر است فضایی برای مشتریان نیز وجود داشته باشد تا حضور مشتری، امکان دسترسی مشتری های دیگر را به کالاها نیندد.
- ح: بهتر است این مکان بالاتر از پیاده قرار گرفته باشد تا هم کالاها در دسترس تر باشند و هم فروشنده بر کالاها تسلط داشته باشد.
۹. آزمون زاویه یا آزمون ورودی: روی پلان فضای شهری، آغاز و پایان طول ورودی ها را از نظر زاویه دید بررسی کرده و نواحی ندید را هاشور میزنیم، در پایان نواحی را بر اساس تعداد هاشور از محرم تا مشرف دسته بندی می کنیم.
- آزمون شبکه ای: پهنه فضای شهری را به شکل جدولی از مربع ها تقسیم کرده و بررسی می کنیم هر مربع کدام مربع ها را می تواند ببیند، و تعداد آنها را در همان مربع می نویسیم، آنگاه مربع ها را از عدد کوچک به بزرگ مرتب کرده و آنها را سلسه مراتب محرم تا مشرف معرفی می کنیم.
۱۰. الف: کاربر ندارد ب: کاربری های فرعی مانند انباری پیدا کرده است. ج: ناپاک و آلوده گشته و رسیدگی به آن نمی شود. د: دچار تخریبگری (Vandalism) شده است. ه: تنها کسانی از آن بهره برداری می کنند که مجبورند. و: کاربران در آن احساس امنیت یا مالکیت ندارند. ز: کسی متوجه دگرگونی آن نمی شود.

از پروردگار مهربان می خواهیم در راه سازندگی و رشد خود و جامعه کامیاب باشیم.